

NVA-pilotproject in Amsterdam: ouderen met autisme

De NVA start samen met het Convenant Autisme Amsterdam een pilot, gericht op een onbezorgde oude dag voor ouderen met autisme. Met behulp van buddy's wordt bekeken waar ouderen met autisme behoefte aan hebben, en worden ontspannende activiteiten op maat voor hen georganiseerd. Tegelijkertijd wordt voorlichting over autisme gegeven aan huisartsen en medewerkers in de thuiszorg, wijkverpleging en ouderenzorg, met als doel een autismevriendelijker bejegening.

Vaak hebben ouderen geen officiële diagnose autisme, of hebben zij pas op zeer late leeftijd een diagnose gekregen. Onwetend van hun autisme hebben zij een leven lang problemen ondervonden met sociale relaties en zijn zij vaak in een sociaal isolement geraakt.

Ervaringsverhalen delen

Verhalen van ouderen met autisme zijn nog maar weinig bekend en gedeeld en daar willen we met dit project verandering in brengen (zie oproep in kader). Een start hiermee heeft de NVA al gemaakt. Zo worden in de NVA-voorlichtingsfilm 'Het inzicht kwam met de jaren – diagnose autisme op latere leeftijd' (uit 2011) twee ouderen met autisme geportretteerd. Ook in Autisme Magazine (voorheen: Engagement met Autisme) komen nu en dan ouderen aan het woord, zoals Paul Reukers (61 jaar) in zijn columns en Ferrian Jonker (84 jaar) met zijn boek 'Gelukkig, ik ben gewoon autist'. Eén van de eerste ouderen met autisme die aandacht vroeg voor deze specifieke doelgroep was Jan Schäffer. In 2007 (hij was toen zelf 66 jaar) pleitte hij voor meer kennis over ouder worden met autisme, omdat volgens hem 'de gemiddelde autist op de leeftijd van 55+ aan het einde van zijn latijn is.'

Enkele uitspraken van ouderen met autisme en hun naasten:

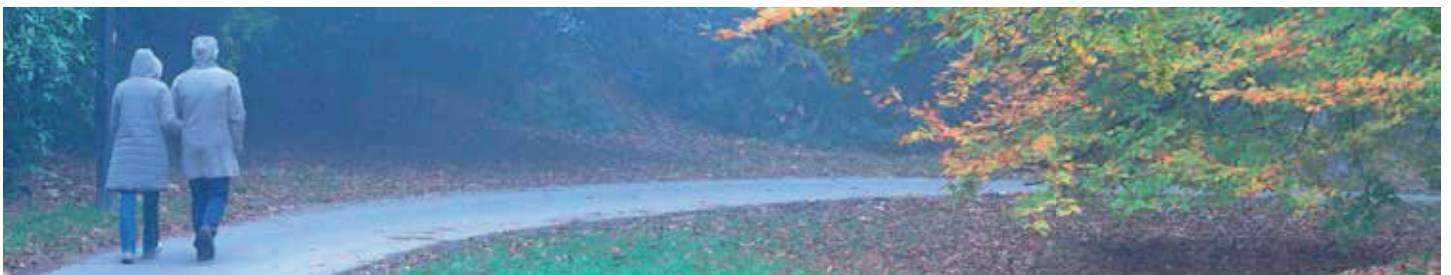
'Ik heb snel last van prikkels, vooral van geluiden. En als ik te veel prikkels krijg, sla ik dicht en kan ik niet aangeven wat ik nodig heb.'

'Mijn moeder heeft moeite met het verplicht samen eten, met nooit dezelfde mensen aan tafel, veel geluiden overal, vaak ook overal muziek aan. Wat men ook niet beseft is dat als er een afspraak in de namiddag is gemaakt, mijn moeder daar de hele dag op zal wachten en verder die dag aan niets meer toekomt. Dat geeft haar zoveel stress...'

'Als om 12 uur (etenstijd) de dokter kwam voor een medische handeling, gaf dat een driftbui bij mijn schoonvader, want eten is eten om 12 uur, al staat de hele wereld op de stoep.'

Praktijkkennis: zorg aan ouderen met autisme

In deze pilot maken we ook gebruik van praktijkkennis over zorg aan ouderen met autisme die in Nederland voorhanden is, met name in het team *Ouderen en ASS* van het centrum ouderenpsychiatrie van GGZE (Eindhoven). Hier werd in de afgelopen zes jaar de aandacht gericht op het ontwikkelen van specifieke kennis op het gebied van laatdiagnostiek en behandel- en ondersteuningsmogelijkheden voor 60-plussers met autisme. De drijvende krachten hierachter zijn klinisch psychologe drs. Rosalien Wilting en haar collega Frederique Geven. Wilting beschrijft in een recent verschenen interview met het tijdschrift *Persoonsgerichte Experimentiële Psychotherapie* onder meer

Oproepen

Ervaringen gezocht met zorg voor ouderen met autisme

Bent u een oudere met autisme of een partner-, familielid- of mantelzorger-van, of kent u via uw werk of anderszins ouderen met (een sterk vermoeden van) autisme? Dan horen wij graag uw ervaringen met (ouderen)zorg, en uw suggesties aan zorgverleners. Ook wanneer u interesse heeft om een buddy te krijgen, willen wij vragen om contact op te nemen met de NVA, via dolien.buijs@autisme.nl

Buddy's gezocht

Zou u buddy willen worden voor een oudere met autisme? Laat het ons weten via: dolien.buijs@autisme.nl

het volgende: 'Ouderen met autisme kunnen sociaal onhandig zijn, vaak moeilijk omgaan met onduidelijkheid. Ook kunnen zij fysiek contact niet prettig vinden op basis van overgevoeligheid van de tastzin. Op het moment dat men afhankelijk wordt van zorg thuis, of in een verpleeg- of verzorgingshuis moet verblijven, waar 'warme' zorg geleverd wordt, veel prikkels aanwezig zijn, groepsactiviteiten belangrijk gevonden worden, gezegd wordt 'ik kom straks terug' in plaats van een tijdstip te noemen, kunnen onbegrip, irritatie, frustratie en zelfs gedragsproblemen ontstaan.'

Kennis uit onderzoek: ouder worden met autisme

Ten slotte willen we in de pilot actuele wetenschappelijke kennis over autisme bij ouderen benutten. Nederland loopt internationaal gezien voorop wat betreft onderzoek naar ouder worden met autisme. Kartrekker hiervan is neuropsychologe en hoogleraar Hilde Geurts, onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam en bij het Dr. Leo Kannerhuis. Hilde Geurts publiceerde recent in een Amerikaans wetenschappelijk tijdschrift over de relatie tussen depressies en autisme bij ouderen. Uit haar onderzoek blijkt dat 30% van de ouderen met depressies een verhoogd aantal kenmerken van autisme heeft volgens de AQ-test. In de controlegroep was dit 6% (zie ook artikel in Engagement nr. 2 2016). Vertaald naar de praktijk betekent dit dat het belangrijk is om alert te zijn op autisme, wanneer een oudere depressieve klachten heeft. Hilde Geurts doet daarnaast onderzoek naar cognitieve verouderingsprocessen bij ouderen met autisme, en is betrokken bij de ontwikkeling van een psycho-educatiemodule voor ouderen met autisme en hun naasten. •

Meer informatie over autisme bij ouderen:
Autisme.nl/senioren

MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR:

dioraphte

RCOAK
Rechtshulp Centraal Ouder-Traject Kester

VSBFonds.
iedereen doet mee

